

Прегледни рад

UDK 59.3/.4:316.774(497.6)

DOI br.107251/SVR1306156K

COBISS.BH-ID 3691032

ЗАКОНСКА И ДРУШТВЕНА ФУНКЦИЈА ЈАВНОГ РАДИО - ТЕЛЕВИЗИЈСКОГ СИСТЕМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Мр Борис Кујунџић

Регулаторна агенција за комуникације БиХ

Апстракт: Електронски медији представљају доминантан извор информисања становништва у постдејтонској Босни и Херцеговини (БиХ). Конституисање јавног РТВ система БиХ, са три засебна јавна РТВ сервиса (БХРТ, ФРТВ и РТРС), са управљачким структурама и специфичним односима према ентитетима и држави, као оснивачима јавних сервиса, медијску сцену БиХ чини јединственом у региону. Транзициони период кроз који пролази БиХ на путу европских интеграција, са својом сложеном уставноправном структуром и консолидацијским елементима друштва, условљава и обим развоја медијске сцене.

Кључне ријечи: БиХ, електронски медији, јавно РТВ емитовање, јавни РТВ систем, јавни РТВ сервис, корпорација, регулатор, дигитализација, консолидација.

УВОД

Након дугих политичких припрема и расправа, и десет година након доношења Мирвог споразума из 1995, коначно је током 2005. почело реално законско позиционирање јавног РТВ система у БиХ (Систем). Тада су оба парламентарна дома на државном нивоу усвојила идентичан текст Закона о јавном РТВ систему БиХ, на којем су радили домаћи и међународни експерти, идући трагом европске праксе и генералних одређења Савјета Европе и ЕУ.¹ Претходна законска позиционирања у распону од 1998. до 2002. године имала су карактер провизорија, којима је међународна заједница са мировним мандатом у БиХ покушала да створи претпоставке за успостављање јавних РТВ сервиса по европском моделу “јавне службе”.

Амбиција је била да се коначно уреди дефиниција самог Система, односи три јавна РТВ сервиса и заједничког правног субјекта унутар тог Система, као и њихова дјелатност и организација. Подразумијевало се да у оквиру Система требају бити реализовани

¹ Закон о јавном РТВ систему БиХ (“Службени гласник БиХ”, број: 78/05).

принципи и обавезе предвиђени овим Законом и другим важећим законима и прописима у области емитовања. За овај законски текст одомаћио се жаргонски израз “кровни”, јер је дефинисао основе међусобних веза и заједничких обавеза три јавна сервиса: Радио-телевизије Босне и Херцеговине (БХРТ), Радио-телевизије Федерације БиХ (РТВ ФБиХ) и Радио-телевизије Републике Српске (РТРС).

ЈАВНИ РТВ СИСТЕМ

Модел финансирања јавног емитовања, који је од 2005. почео да се примјењује у БиХ, дефинисан је “кровним законом” и требао је да за сва три сервиса осигура равномјеран приступ јавним средствима, као и финансирање основних функција Корпорације јавних РТВ сервиса (као заједничког правног субјекта у Систему).

Модел полази од основне претпоставке да је мјесечну таксу за посједовање РТВ пријемника дужно плаћати свако домаћинство и правно лице на територији БиХ, да се приход од таксе може користити само за финансирање основних дјелатности јавних сервиса и да он не подлијеже пореским обавезама.² Сматра се да једно лице у сваком домаћинству и свако регистровано правно лице има РТВ пријемник.³ Домаћинство плаћа таксу за само један пријемник, без обзира на њихов укупан број, док правна лица (са изузетком јавних здравствених, образовних и социјалних институција) имају обавезу плаћања таксе за сваки пријемник који посједују.⁴ О износу таксе одлучује Парламентарна скупштина БиХ у року од тридесет дана након подношења приједлога регулатора, а Одбор РТВ система може једном у пет година изаћи са приједлогом за измјену износа таксе. Висина РТВ таксе усклађује се сваке године са службеном стопом инфлације у БиХ.⁵ Уплата прихода од таксе врши се на јединствени рачун, након што је извршена наплата на подручју оба ентитета и Брчко Дистрикта, као и нето-прихода од маркетинга које остваре сва три сервиса. Укупан приход од прикупљене таксе и нето-прихода маркетинга дијели се између три сервиса, и то: БХРТ, као јавни сервис на државном нивоу, 50% таксе и 50% нето-маркетинга ; РТВ ФБиХ и РТРС, као јавни сервиси два ентитета, по 25% таксе и 25% нето-маркетинга.⁶ Правилност расподјеле прикупљених средстава и годишња контрола наплате РТВ таксе утврђује се ангажовањем независне ревизорске институције.⁷

“Кровним законом” дефинисани су и основни програмски принципи, које сва три сервиса треба досљедно да поштују, како би се

² Исто, члан 17.

³ Исто, члан 19.

⁴ Исто, члан 20.

⁵ Исто, члан 22.

⁶ Исто, члан 23.

⁷ Исто, члан 24.

осигурао разноврстан и избалансиран радијски и телевизијски програм, са високим етичким стандардима и стандардима квалитета, поштивања људских живота, достојанства и физичког интегритета личности, као и промовисања демократских слобода, друштвене правде, разумијевања и мира.⁸ Заједничка обавеза чланица Система јесте да емитују информативни, културни, образовни и забавни програм, који уважава националне, регионалне, традицијске, вјерске, културне, језичке и друге карактеристике конститутивних народа БиХ. Такође, програм чланица Система треба да афирмише потребе националних мањина. Сервиси обезбјеђују уважавање права конститутивних народа и осталих и равноправно уређивање програма на три службена језика и два писма у БиХ. У производњи властитог програма и продукције, чланице Система дужне су да осигурају равноправну заступљеност садржаја који одговарају традицијској баштини сва три народа и адекватну заступљеност осталих.

Даље, дефинисана је обавеза производње и уређивања програма у складу са највишим професионалним критеријима, уз поштивање умјетничких и стваралачких слобода, и то независно од ставова државних органа, политичких странака и других интересних група. Дато је право чланица Система да, у складу са својим уређивачким смјерницама, преносе сједнице или дијелове сједница парламената, док је дефинисана и обавеза да се на други погодан начин јавност информише о парламентарним активностима, тако да чланице Система имају слободан приступ сједницама парламената.

Према одредбама “кровног закона”, чланице Система дужне су парламентима и јавности представити своје годишње планове програма и извјештаје о реализацији тих планова и једном годишње парламентима доставити извјештај о својим активностима, укључујући и финансијски извјештај заједно са извјештајем о ревизији финансијског пословања.⁹

Ове законске одредбе обавезале су чланице Система да већину свог времена у етеру резервишу за европске програмске садржаје,¹⁰ као и најмање 40% времена емитовања за домаћи програм свих жанрова.¹¹ Најмање 10% од времена емитовања, сервиси морају наручити у независној продукцији или од комерцијалних станица.¹² Ове проценте чланице Система биле су дужне достићи у року од двије године од доношења Закона о јавном РТВ систему.¹³ Спонзорисање

⁸ Исто, члан 26.

⁹ Исто.

¹⁰ Овдје се не урачунава вријеме одређено за вијести, спортске догађаје, забаву, оглашавање у услуге телетекста и телешопинга.

¹¹ Овдје се не урачунава вријеме одређено за вијести и спортски програм.

¹² У овај проценат не урачунавају се информативне емисије, спортски програм и маркетинг.

¹³ Исто, члан 29.

вијести и информативног програма је забрањено, док сви спонзорисани програми морају бити јасно назначени.¹⁴ У свим осталим програмским елементима, постоји обавеза поштивања одредби које је прописао регулатор, док се у изборном периоду примјењују и правила, и одредбе Изборног закона БиХ.¹⁵

ЈАВНИ РТВ СЕРВИСИ

Специфичност медијског простора БиХ огледа се у раду три јавна РТВ сервиса, а БХРТ¹⁶ покрива сигналом цијелу територију земље, док друга два јавна сервиса, РТВ ФБиХ и РТРС,¹⁷ имају законску обавезу покривања територија ентитета који су им оснивачи: Федерације БиХ (ФБиХ) и Републике Српске (РС). Наравно, ово би представљало идеално стање, јер у техничкој реалности, сигнал сва три сервиса на земаљској мрежи дјелимично се “прелијева” преко административних граница и државе и ентитета (ефекат *spill over*).

Одређена униформност која је дефинисана “кровним законом” о Систему, на нивоу сета остала три закона који дефинишу и уређују рад појединачних РТВ сервиса, већ је на неки начин постала асиметрична код темељних оснивачких дефиниција. Тако је утврђено да оснивачка права РТВ ФБиХ врши Парламент ФБиХ, који та оснивачка права и обавезе преноси на тијела ентитета,¹⁸ док је оснивач РТРС сама Република Српска, у чије име оснивачка права и обавезе врши Народна скупштина.¹⁹ Изричито наведеног оснивача нема БХРТ, већ је законом само дефинисан овај РТВ сервис као јавно предузеће, уписано у судски регистар код надлежног суда у Сарајеву.²⁰ Сва три сервиса самостална су у обављању дјелатности и имају статус правних лица, која у правом промету стичу права и преузимају обавезе и власници су покретне и непокретне имовине.

Регулатор електронских медија додјељује овим сервисима фреквенцију за једну ТВ и двије радио-станице за цијелу територију БиХ (БХРТ) и фреквенције за по једну ТВ и радио-станицу за подручје сваког ентитета. (РТВ ФБиХ и РТРС). У креирању оваквог модела полазило се од претпоставке да додијелене фреквенције

¹⁴ Исто, члан 34.

¹⁵ Надлежност Централне изборне комисије омогућава јој доношење посебног *Правилника о медијском представљању политичких субјеката*, који је документ општеобавезујућег карактера за све медије у БиХ.

¹⁶ Пуни назив овог јавног предузећа је Радио-телевизија Босне и Херцеговине, док је у службеној употреби скраћени назив - БХРТ.

¹⁷ Радио-телевизија Федерације Босне и Херцеговине и Радио-телевизија Републике Српске, такође имају статус јавних предузећа.

¹⁸ *Закон о Јавном РТВ сервису ФБиХ*, члан 4.

¹⁹ *Закон о РТРС*, члан 4.

²⁰ *Закон о Јавном РТВ сервису БиХ*, члан 3.

морају бити довољне како би се осигурало да што већи број становника БиХ има несметан пријем сигнала БХРТ, да становници ФБиХ имају то исто за РТВ ФБиХ, и становници РС за РТРС.²¹

Остваривање програмских начела за три сервиса дефинисано је кроз одредбе већ раније спомињаног “кровног закона”, тако да се ова начела само досљедно понављају и разрађују кроз текстове три остала закона. У законима о јавним РТВ сервисима заједнички је и сет обавеза које у програмском и техничком сегменту они имају према регулатору, када је ријеч о чувању емитованог програма, поштовању правила и кодекса регулатора и општеобавезујућих докумената која, иначе, важе за све јавне и комерцијалне РТВ станице у БиХ.²²

Сва три јавна емитера имају уједначену управљачку структуру, која је капацитирана са циљем лакше проходности у одлучивању о питањима од заједничког интереса на нивоу цјелокупног система. На челу сваког сервиса налазе се управни одбори од по четири члана, који заступају и штите интересе јавности у погледу РТВ програма и који врше надзор над цјелокупним пословањем појединачног емитера.²³ Поред управних, ту су и пословодни одбори, састављени од генералних директора и челних људи кључних сектора у оквиру сваког од три сервиса. Генералне директоре бирају управни одбори, након проведених јавних конкурса и то на мандат од пет година и они имају право да буду бирани на још један мандат, у БХРТ и РТРС, док је Закон о РТВ ФБиХ утврдио да генерални директор из реда једног народа не може два пута узастопно бити биран на ту функцију. Обављање функције генералног директора неспојиво је са обављањем било које друге функције у БиХ, било у извршној, судској или законодавној власти. Такође, његова функција не смије бити доведена у било какав сукоб интереса.

Предвиђена је и законска могућност формирања савјето-давних тијела у оквиру три јавна РТВ сервиса и то, првенствено, са циљем разматрања и савјетовања о различитим аспектима дјелатности емитера. У првом реду, овдје се подразумијева формирање програ-

²¹ Регулаторна агенција за комуникације додјељује фреквенције РТВ сервисима на основу *Плана намјене кориштења радиофреквентног спектра БиХ*. Линк: <http://spektar.rak.ba/>.

²² Сва програмска правила и кодекси доступни су на сајту Регулаторне агенције за комуникације: www.rak.ba

²³ Избор чланова управних одбора је надлежност државног и ентитетских парламената, који бирају кандидате са листе коју претходно утврди регулатор електронских медија. У међувремену, од доношења овог сета закона, извршене су измјене и допуне *Закона о РТВ ФБиХ*, тако да се комплетна процедура избора чланова Управног одбора овог сервиса обавља у федералном парламенту. Због одржања неопходног континуитета у овом дијелу, законодавац је предвидио сукцесивну замјену чланова управних одбора, и то по једног члана сваког управног одбора током једне календарске године (по истеку предвиђеног мандата), али овај процедурални механизам никад до сада није у потпуности остварен.

мских савјета, који су у случају РТВ ФБиХ и РТРС, законски дефинисани бројем од 11 чланова, представника различитих друштвених група (омладине, пензионера, послодаваца, синдиката, националних мањина, вјерских заједница, универзитета, невладиних организација, и других). Програмске савјете бирају ентитетски парламенти, на приједлог управних одбора, и они учествују у креирању програмске политике, планова и смјерница, савјетују код избора руководног особља и дужни су обавјештавати јавност о својим генералним активностима у којима заступају интересе јавности. Треба уочити разлику у законској позицији програмских савјета код ентитетских емитера, која је детаљније дефинисана, у односу на БХРТ, гдје се само једном реченицом спомиње могућност формирања савјетодавних органа “за разматрање и савјетовање о различитим аспектима дјелатности БХРТ.”²⁴

Досадашње функционисање јавних сервиса изазива различите реакције и оцјене међународних посматрача, који су у протеклом периоду пратили рад система јавног РТВ емитовања у БиХ. Тако је OSCE у једној од својих новијих анализа ове области, констатовао да “јавни емитери нису обавезни бити фактор интеграције свих особа и заједница у држави, служити као форуми за плуралистичке јавне расправе и бити промотери ширег демократског учешћа или производити иновативан садржај.”²⁵ Ова међународна организација, у септембру 2012, изразила је забринутост кључним улогама које парламенти имају приликом избора и разрјешења чланова управних одбора. Оцијењено је и да заштитни елемент против политизације не постоји када је у питању Управни одбор РТВ ФБиХ, чије чланове предлаже парламентарна комисија, а не регулатор, као и могућност колективног разрјешења овог управног тијела. Такође, OSCE је негативно оцијенио овлашћења Народне скупштине РС да без образложења одбије кандидате за Управни одбор РТРС, које предложи регулатор.²⁶ Разлог забринутости треба тражити и у могућности “произвољног и политички мотивисаног разрјешења чланова Управног одбора и генералних директора јавних емитера.”²⁷

Јавни сервиси имају одговорност према јавности, али се поставља озбиљно питање могу ли слушаоци и гледаоци позвати РТВ сервисе на одговорност због њиховог дјеловања, имајући у виду малу важност коју сваки од ова три појединачна закона дају обавезама јавних емитера. У законима се изричито не наводи да дјеловање

²⁴ Закон о Јавном РТВ сервису БиХ, члан 30.

²⁵ *Анализа закона који се односе на јавни РТВ систем БиХ*, приредио извјестилац Бојко Бојев, OSCE, 2012. Документ доступан на сајту OSCE. Линк: www.osce.org/sr/fom/94110.

²⁶ Оба ова рјешења за избор управних одбора РТВ ФБиХ и РТРС креирана су у накнадним измјенама и допунама два ентитетска закона о јавним РТВ сервисима.

²⁷ Види: *Анализа закона који се односе на јавни РТВ систем БиХ*.

јавних емитера подлијеже надзору јавности и да емитери могу бити позвани на одговорност због пропуста у испуњавању активности. Од њих се изричито не тражи да успоставе интерне механизме подношења жалбе, који би публици омогућили да изнесе примједбе или жалбе на начин на који сервиси обављају своје јавне дужности.²⁸

Модел финансирања јавних емитера у БиХ је мјешовит, и укључује РТВ таксу и приходе од маркетинга. За разлику од препоруке Савјета Европе,²⁹ правни оквир у БиХ не гарантује да ће јавним РТВ сервисима бити пружена неопходна финансијска средства како би испунили своје активности, и не успоставља механизме за државне субвенције, којима би били покривени технички и административни трошкови емитера и којима би се омогућило сервисима прилагођавање новом дигиталном окружењу. Законима се не ограничавају омјери прихода од реклама, па се тако не осигурава да јавни емитери не буду претјерано зависни од маркетинга.³⁰

СТАТУС КОРПОРАЦИЈЕ ЈАВНИХ СЕРВИСА

Већ споменути “кровни закон” о јавном РТВ систему дефинисао је потребу формирања заједничке Корпорације, као јединствене управљачке структуре међу РТВ сервисима, која би имала иста права и обавезе према БХРТ, РТВ ФБиХ и РТРС. Њен задатак јесте увођење нових технологија у договору са сервисима, а организационе јединице предвиђене су у Сарајеву, Бањалуци и Мостару.³¹ Ипак, од почетка примјене сета нових закона, појавили су се крупни проблеми политичке, правне и техничке природе.

Основ за увођење Корпорације пронађен је у одредбама Мировног споразума за БиХ, који предвиђа могућност формирања корпорација за велике инфраструктурне системе. Али, измијењен однос политичких снага у БиХ, у протеклих неколико година, у коме је све мање присутна интервенција међународног фактора, као и јачање политичког идентитета РС и постепено слабљење утицаја ФБиХ на опште токове у земљи, узроковао је да се конституисање Корпорације скоро у потуности заустави. Актуелни однос политичких снага, који укључује и промјене у доминантном ставу политике Хрвата у БиХ, скоро дословно је пресликан и на однос у оквиру Одбора Јавног РТВ система (12 чланова – по четири из сваког управног одбора сервиса), па је процес одлучивања о питањима из надлежности Корпорације сада реално блокиран. С једне стране, представници политичке јавности из ФБиХ (углавном бошњачки политичари) у страху су да застој у процесу потпуне примјене Закона

²⁸ Исто.

²⁹ *Препорука Савјета Европе R (2003)9*. Документ доступан на сајту Савјета Европе: www.coe.int

³⁰ Исто.

³¹ *Закон о Јавном РТВ систему*, члан 12.

o RTV sistemu vodi ka daљem jaчању entitetske strukture i u јавном RTV emitовању, dok sa druge strane, srpski predstavnici РС u koridorima političkog odlučivanja smatraју da ће instrumenti, koji bi u praksi bili stavљeni na raspolaganje Korporaciji, biti upotrijeбљени za daљи процес centralizacije sistema јавног emitовања. Ovo su, uproштено govoreћи, osnovni razlozi blokade zbog koje tri RTV servisa још nisu registrovala Korporaciju na државном nivou, kao svoју заједничку законску обавезу.³²

Zakonска недореченост унијела је додатну конфузију u ову материју, јер су поједине одредбе u међусобној супротности. Закон је предвидео одговорност Korporacije за рад преносне мреже, њено управљање и одржавање, за међународно представљање јавних RTV servisa, права u вези sa страним програмом, руковођење имовином и техничким ресурсима, руковођење оглашавањем – продајном кућом, усклађивање система, политике и процедуре између три servisa. Њено сједиште је u Сарајеву, уједно u сједишту БХРТ.³³ Планирано је да Korporacija има свој Пословодни и Управни одбор, а да Одбор Система од 12 чланова уједно буде и Управни одбор Korporacije.³⁴ Одбор Система играо би улогу надзорног органа Korporacije, па би u том погледу имао низ надлежности и дужности за потребе овог заједничког правног субјекта: именоване и разрјешење генералног директора Korporacije, одобравање именованог лица која су директно одговорна генералном директору, усвајање Статута Korporacije, одобравање стратегије и политике пословања Korporacije u складу sa Законом и дозволом Система, обезбјеђење извршења важећих услова дозволе коју издаје регулатор, одобравање трошкова и инвестиција, годишњег финансијског плана и буџета Korporacije, усвајање извјештаја о финансијском пословању.³⁵ Законодавац је предвидео укупно 18 таксативно набројаних функција Korporacije, које она треба да врши u име три јавна RTV servisa.³⁶

³² Исто, члан 6.

³³ Исто, члан 13.

³⁴ Исто.

³⁵ Исто, члан 8.

³⁶ *Закон о Јавном RTV систему БиХ* (члан 6) набраја продају RTV и мултимедијалних огласа; развој и координацију правне регулативе и пружање правних услуга јавним RTV сервисима; промовисање и координацију техничког развоја и увођење нових технологија; осигуравање заједничког кориштења техничких, финансијских и кадровских потенцијала; израду стратегије за мултимедијалне огласе јавних RTV servisa; заједничко кориштење и управљање архивском грађом, u складу sa програмским потребама јавних RTV servisa, и продају њиховог кориштења трећим странама u име јавних RTV servisa, при чему приход од продаје грађе припада сервисима; интерну и вањску комуникацију; остваривање међународних веза; пружање административне и друге помоћи управним органима; наруџбе за испитивање јавног мњења и медијског тржишта; продају

Ако се има у виду да је пуни правни субјективитет, према одредбама “кровног закона”, исто тако лоциран и на нивоу три РТВ сервиса, остаје нејасно како би се даље проводио процес капацитирања Корпорације, онако како је предвидио законодавац.³⁷ Ове чињенице подједнако су свјесни и заговорници и противници постојећег модела организације јавног РТВ система у БиХ. Међународне организације покушавају да артикулишу на јавној сцени оцјену и препоруке, по којима “закони који се односе на Јавни радиотелевизијски систем не регулишу детаљно ни односе и сарадњу између три емитера, а ни између њих и Корпорације. Њено успостављање и управљање њом зависи искључиво од добре воље три емитера. Као резултат таквог стања, због неслагања и сукоба између јавних емитера, Корпорација још није успостављена.”³⁸ Препорука OSCE иде у правцу апела државном и ентитетским парламентима, како би тражили од три јавна емитера да окончају блокаду и оснују Корпорацију, у складу са постојећим законом. У овој препоруци, изражена је позиција да би Корпорација “омогућила успостављање јединственог, јачег и ефикаснијег система јавног емитовања”³⁹ и да би државна власт од јавних емитера требала “захтијевати да окончају блокаду и оснују Корпорацију.”⁴⁰ Из овакве и сличних препорука уочљиво је да су, у оквиру постојеће законске регулативе, исцрпљени механизми за формирање Корпорације и да је једино преостало да се апелује на “свијест” емитера о потреби њеног формирања.

ЗАКЉУЧАК

Пројекат развоја јавног РТВ система, са неколико јавних сервиса, остаје још увијек нејасно конципиран, јер недостатак заједничког политичког одређења за развој интегрисаног система јавног РТВ емитовања у БиХ (као резултат недостатка ширег политичког консензуса владајућих елита) угрожава дугорочно и плурализам медија, као и њихов технолошки развој. Могућа даља лутања у процесу изградње јавних РТВ сервиса могу озбиљније

РТВ и мултимедијалне маркетиншке услуге; координацију ресурсима за прикупљање садржаја за информативне емисије, укључујући регионалне информативно-техничке центре; координацију политике и стратегије у управљању људским ресурсима јавних РТВ сервиса; координацију пословних и развојних планова, финансијско пословање и поступке унутрашње ревизије; омогућавање заједничке годишње финансијске ревизије; пружање услуге преноса за јавне РТВ сервисе; координацију кориштења и управљања техничким ресурсима и инфраструктуром информационе технологије.

³⁷ Закон о јавном РТВ систему у БиХ (члан 4.) гарантује сервисима уређивачку независност и институционалну аутономију, поред осталог, управљање и располагање имовином.

³⁸ Види: *Анализа закона који се односе на јавни РТВ систем БиХ.*

³⁹ Исто.

⁴⁰ Исто.

компромитовати и сам појам сериса као јавне службе, према којој европско окружење традиционално има велику наклоност. Питање покретања посебних канала на конститутивним језицима народа (у оквиру “кровног” сервиса - БХРТ), расправа о прихватљивом и ефикасном моделу наплате РТВ таксе, или питање правног и технолошког оквира у којем се одвија процес увођења дигиталне телевизије у БиХ, озбиљније оптерећују садашње стање у сфери јавног емитовања. Конкурентност нових технолошких платформи, као и отвореност босанскохерцеговачког медијског тржишта за “ударе” са стране, остављају простор за дилеме и слабљење система јавног емитовања.

Функционисање сектора јавног РТВ емитовања јесте у непосредној вези са европском праксом и оствареним степеном медијских слобода. Европски концепт јавног РТВ емитовања јесте концепт “јавне службе”, и као такав мораће се и даље развијати у БиХ, паралелно са комерцијалним сектором емитовања. Процес дигитализације мора се окончати до јуна 2015, а његови носиоци морају бити јавни РТВ сервиси (Систем). Такође, тешко се може очекивати битнији напредак без допуне постојећих законских рјешења, у правцу јачања независности управних и руководних тијела јавних РТВ сервиса, у процесу избора и доношења одлука, као и аутономне пословне и уређивачке политике. У креирању законских рјешења, морају се уважити консоцијацијске особине босанскохерцеговачког друштва, полазећи од позитивних примјера из европског окружења (Белгије, Швајцарске, Шпаније, и других). Постојећа неизвјесност у развоју сектора јавног емитовања у БиХ треба бити отклоњена, поред осталог, и доношењем нове дугорочне Политике сектора емитовања на нивоу државе, која би обухватила и дефинисала сва актуелна питања развоја електронских медија, а посебно система јавног РТВ емитовања.⁴¹

Јасно је да ће, у оваквим политичким условима, за БиХ и њен медијски систем јавног РТВ емитовања, још дуго остати тешко остварив циљ формулација Маршала Меклуана да “прихватљива разонода мора да ласка културним и политичким претпоставкама земље у којој је поникла и да их искоришћује.”⁴²

LEGAL AND SOCIAL FUNCTION OF THE PUBLIC BROADCASTING SYSTEM IN BiH

Boris Kujundžić, MA

Abstract: Electronic media represent the dominant source of the population information in the post-Dayton Bosnia and Herzegovina /hereafter BiH/. Establishment of the Public Broadcasting System in BiH, with three separate public service broadcastings (BHRT, FRTV and RTRS) with their governmental structures and their specific relations toward the entities and the state as the founders of the public services,

⁴¹ Политика сектора емитовања (“Службени гласник БиХ”, број: 18/07).

⁴² Меклуан М., *Познавање општина - човекових продужетака*, Београд, Просвета, 1971, стр. 377.

makes the BiH media scene distinctive in the region. Bosnia and Herzegovina is going through the transition period on its road of the European integration, with its complex constitutional and legal structure along with the consociational elements of the society, restricting the scope of the media scene development.

Key words: *Bosnia and Herzegovina /BH/, electronic media, public radio and television broadcasting, public broadcasting system, public broadcasting service, corporation, regulator, digitalization, consociation*

ЛИТЕРАТУРА

1. *Анализа закона који се односе на јавни РТВ систем БиХ* (приредио; Бојко Бојев, извјестилац OSCE (2012): интернет страница OSCE)
2. *Закон о јавном РТВ сервису БиХ* (интернет страница БХРТ)
3. *Закон о јавном РТВ сервису ФБиХ* (интернет страница РТВ ФБиХ)
4. *Закон о јавном РТВ систему БиХ* (“Службени гласник БиХ”, број: 78/05)
5. *Закон о РТРС* (интернет страница РТРС)
6. *План намјене кориштења радиофреквентног спектра БиХ* (интернет страница Регулаторне агенције за комуникације)
7. *Политика сектора емитовања у БиХ* (“Службени гласник БиХ”, број: 18/07)
8. *Препорука Савјета Европе R(2003)9* (интернет страница Савјета Европе)
9. Меклаун, Маршал (1971): *Познавање општина – човекових продужетака*, Београд, Просвета